

DIAK

Viola Olga Fortman

Olga Järvenpää

Alexey Kornilov

Tulkki (AMK), asioimistulkkaus

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Opinnäytetyö, 2024

**ALKUTERVEYSTARKASTUKSEEN
LIITTYVÄ TERMINOLOGINEN
SUOMI-VENÄJÄ-SANASTO**

TIIVISTELMÄ

Viola Olga Fortman, Olga Järvenpää, Alexey Kornilov
Alkuterveystarkastukseen liittyvä terminologinen suomi–venäjä-sanasto
29 s., 1 liite
Syksy, 2024
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Tulkki (AMK), asioimistulkkaukset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli luoda suomi–venäjä-terminologinen sanasto, joka keskittyy turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastukseen. Työn tilaaja ja yhteistyökumppani on kielipalveluyritys Semantix. Yritys voi käyttää sanastoa työntekijöidensä valmistautumisessa tulkkauksiin ja koulutusmateriaalina.

Työ koostuu teoreettisesta osasta ja sanastosta. Teoriaosuudessa käsitellään tulkin roolia, turvapaikanhakijoille tarjottavia terveystarkastuksia Suomessa ja sanaston laatimisen periaatteita. Sanasto sisältää 71 suomenkielistä lääketieteellistä termiä ja niiden määritelmät, venäjän- ja latinankieliset vastineet sekä mahdolliset huomautukset. Termit liittyvät turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastukseen.

Sanaston laatimisessa käytettiin tilastotietoja sairastavuudesta Venäjällä ja Ukrainassa. Analyysin perusteella valittiin ne sairaudet, jotka esiintyvät yleisimmin, ja niiden pohjalta koottiin terminologinen sanasto. Sanasto sisältää myös rokotuksiin, oireisiin ja lääketieteellisiin toimenpiteisiin liittyviä termejä. Termit valittiin niiden haastavuuden perusteella, mikä lisää sanaston arvoa ammattilaisille. Sanasto toimii myös pohjana aiheeseen syvällisemmin perehtymiseen.

Asiasanat: asioimistulkkaukset, terveydenhuolto, alkuterveystarkastus, turvapaikanhakija, sanasto

ABSTRACT

Viola Olga Fortman, Olga Järvenpää, Alexey Kornilov
Finnish–Russian glossary related to the initial health examination for asylum seekers

29 p., 1 appendix

Autumn 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor of Public Service Interpreting, Interpreter (FI)

The aim of this thesis was to compile a Finnish–Russian glossary related to the initial health examination for asylum seekers. The language services provider Semantix is both the client and the partner of the thesis. The company can use the glossary as a preparatory material for interpreting assignments, as well as for educational purposes.

The thesis consists of a theoretical part and a glossary. The theory section contains information about the role of the interpreter, the health services provided to asylum seekers in Finland and the description of the terminology work. The process of compiling the glossary is also described. The glossary contains 71 medical terms in Finnish with their definitions, Russian and Latin equivalents, and possible explanatory comments. The terms are related to the initial health examination for asylum seekers.

Morbidity statistics from Russia and Ukraine were used to compile the glossary. After careful data analysis, the most common diseases were selected as the basis for the glossary. The glossary also includes terms related to vaccination, symptoms and medical procedures. The terms were selected based on their difficulty for interpreting, which enhances the value of the glossary for professional use. Additionally, the glossary serves as a basis for a more in-depth study of the subject.

Keywords: public service interpreting, healthcare, initial health examination, asylum seeker, glossary

АННОТАЦИЯ

Алексей Корнилов, Виола Ольга Фортман, Ольга Ярвенпяя
Терминологический финско-русский глоссарий для первичного медицинского осмотра
29 стр., 1 приложение
Осень 2024
Университет прикладных наук Диакония
Степень бакалавра в области устного социального перевода, социальный переводчик

Цель данной дипломной работы состояла в создании терминологического финско-русского глоссария для первичного медицинского осмотра. Заказчиком и партнёром проекта выступает компания Semantix, предоставляющая лингвистические и переводческие услуги. Глоссарий может быть использован компанией для подготовки сотрудников к переводу и в обучающих курсах.

Работа состоит из теоретической части и глоссария. Теоретическая часть охватывает роль переводчика, медицинские услуги для просителей убежища в Финляндии и принципы словарной работы. Глоссарий включает в себя 71 медицинский термин с определениями на финском языке и их эквивалентами на русском и латинском, а также выборочными примечаниями. Выбранные термины ориентированы на перевод в контексте первичного осмотра просителей убежища.

При создании глоссария были использованы статистические данные о заболеваемости в России и Украине. В результате анализа были выбраны наиболее распространённые заболевания, на основе которых был составлен терминологический глоссарий. Глоссарий также включает термины, связанные с вакцинацией, симптомами и медицинскими процедурами. Термины были отобраны с учётом их сложности для перевода, что повышает ценность глоссария для профессиональной практики. Данный глоссарий является основой для ознакомления и более глубокого самостоятельного изучения темы.

Ключевые слова: социальный перевод, здравоохранение, первичный медицинский осмотр, просители убежища, глоссарий

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 SEMANTIX OPINNÄYTETYÖMME TILAAJANA	5
3 VASTAANOTTOPALVELUT JA TERVEYDENHUOLTO	
TURVAPAIKANHAKIJOILLE	6
3.1 Turvapaikanhakijan palvelut Suomessa	6
3.2 Turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastus.....	7
4 TULKIN ROOLI JA VENÄJÄNKIELISTEN TULKKIEN TARPEELLISUUS ... SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA	8
4.1 Venäjänkielisten asioimistulkkien tarpeellisuus Suomessa	9
4.2 Asioimistulkin ammatillisuus ja vaatimukset alalla työskenteleviltä	11
4.3 Valmistautumisprosessi ja tulkin sanastotyö	12
5 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET.....	14
5.1 Tarkoite	15
5.2 Käsite	15
5.3 Määritelmä	16
5.4 Termi.....	16
5.5 Vastine	17
5.6 Käännösstrategiat	17
6 SANASTOTYÖN PROSESSI.....	18
6.1 Sanaston kerääminen	19
6.2 Määritelmien laatiminen	20
6.3 Vastinetyön haasteet ja niiden ratkaisut.....	21
7 POHDINTA	22
LÄHTEET	24
LIITE 1. TERMINOLOGINEN SANASTO SUOMI–VENÄJÄ	30
SUOMENKIELISTEN MÄÄRITELMIEN LÄHTEET	52
SANASTON LÄHTEET	53

1 JOHDANTO

Suomeen saapuu vuosittain uusia turvapaikanhakijoita, ja Venäjän hyökkäys Ukrainaan lisäsi huomattavasti turvapaikkahakemusten määrää. Tämän seurauksena kysyntä venäjän kielen tulkeille on kasvanut. Terveystieteiden tutkimuskeskus on yksi suurimmista aloista, joilla tulkit ovat aktiivisesti mukana.

Tulkin ammattimaisuus vaatii tarkkaa ja selkeätä tulkkausta, sillä se vaikuttaa suoraan oikean terveystieteiden tutkimuskeskuksen saamiseen. Tulkillla on käytössään erilaisia keinoja tulkkauksen laadun takaamiseksi. Yksi keskeisimmistä työkaluista on sanastotyö. Valmistautumisen aikana huolellisesti laadittu sanasto auttaa varmistamaan, että tärkeät tiedot välitetään oikein ja että asiakkaan tarpeet tulevat kuuluviksi.

Opinnäytetyömme tavoitteena on kerätä ja laatia terminologinen suomi–venäjän sanasto, jonka aiheena on turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastus. Pohjoismainen kielipalveluyritys Semantix toimii opinnäytetyömme tilaajana ja työelämäyhteistyökumppanina. Yhtiö rekrytoi jatkuvasti uusia osaajia ja tarjoaa tulkkauksen- ja käännöspalveluita monille yrityksille. Lisäksi Semantix järjestää täydennyskoulutuksia nykyisille työntekijöilleen. Sanastomme on tarkoitettu Semantixille ja heidän työntekijöilleen. Yrityksessä työskentelevät tulkit voivat käyttää sanastoamme valmistautumismateriaalina toimeksiantoihin. Lisäksi sanastoamme voidaan käyttää yrityksen järjestämissä koulutuksissa.

Opinnäytetyömme koostuu teoreettisesta osasta ja sanastosta. Tietoperustassa kerromme asioimistulkkauksesta ja tulkkien ammatillisuudesta, turvapaikanhakijoista ja alkuterveystarkastuksesta. Käsittelemme sanastotyön prosessia, muun muassa sanaston suunnittelua, termien valintaa ja niiden vastaavuutta venäjäksi. Sanastoon on kerätty termit yleisimmistä lasten ja aikuisten sairauksista ja niiden oireista, lääketieteellisistä toimenpiteistä sekä rokotteista. Sanasto sisältää 71 suomenkielistä lääketieteellistä termiä ja niiden määritelmät, venäjän- ja latinankieliset vastineet sekä mahdolliset huomautukset.

2 SEMANTIX OPINNÄYTETYÖMME TILAAJANA

Semantix Finland Oy on valtakunnallisesti toimiva tulkkaus- ja käännöspalveluita tarjoava yritys, joka on perustettu vuonna 1989 (Olga Semenova, In-house-interpreter and Vendor Co-ordination Semantix Finland, henkilökohtainen tiedonanto 12.03.2024). Vuonna 2021 Semantix liittyi TransPerfect-konserniin, joka on maailmanlaajuisesti toimiva kielipalveluyritys (Semantix, i.a.-a).

Kansainvälisesti Semantix on yksi suurimmista kieliyrityksistä. Heillä on 12 toimipaikkaa seitsemässä maassa. (Semantix, i.a.-a.) Suomessa toimivan yrityksen toimisto sijaitsee Helsingissä. Valtakunnallisesti toimivan Semantix Finland Oy:n palveluksessa työskentelee noin 500 eri kielten tulkkiä. Yrityksen suosituimmat tulkkauskielet ovat venäjä, arabia, somali, ukraina ja dari. Nina Isolahden mukaan nykyhetkellä venäjän kieli on kaikista mainituista käytetyin. Venäjänkielisten tulkkien palveluita käytetään kaikilla yhteiskunnan aloilla, eli sosiaali-, terveys-, oikeus-, poliisi- ja koulutusaloilla. (Nina Isolahti, Team Manager, In-house-interpreting and Vendor Co-ordination Semantix Finland, henkilökohtainen tiedonanto 21.03.2024.) Pääasiassa tulkit solmivat palvelusopimuksen Semantixin kanssa ja toimivat freelancereina (Semantix, i.a.-b).

Suurena kielipalveluyrityksenä Semantix Oy noudattaa kaikkia olennaisia standardeja, jotka takaavat palveluiden korkean laadun (Semantix, i.a.-c). Palautteiden ja vuoropuhelun ansiosta yritys voi saavuttaa parhaat tulokset (Semantix, i.a.-d). Uusia työntekijöitä otetaan työsuhteeseen tarkan rekrytointiprosessin jälkeen. Tärkeimmät osat prosessia ovat perehdytys ja työn laadun valvonta. (Semantix, i.a.-b.) Lisäksi yrityksessä tarjotaan lyhyitä eri aiheisia kursseja, jotka mahdollistavat palveluiden korkean tason ylläpitämisen sekä työntekijöiden ammatillisuuden kehittämisen. Semantix tuottaa omat koulutusmateriaalit, joita käytetään lyhyillä kursseilla, itsenäiseen oppimiseen ja valmistautumiseen erilaisiin toimeksiantoihin. Opinnäytetyössämme emme voi antaa yksityiskohtaisia tietoja kursseista niiden luottamuksellisuuden johdosta. (Olga Semenova, In-house-interpreter and Vendor Co-ordination Semantix Finland, henkilökohtainen tiedonanto 21.03.2024.)

3 VASTAANOTTOPALVELUT JA TERVEYDENHUOLTO TURVAPAICANHAKIJOILLE

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee kansainvälistä suojelua, tilapäistä suojelua tai turvapaikkaa kotimaassaan tapahtuvan vainon tai muiden epäinhimillisten tai hengenvaarallisten olosuhteiden vuoksi (Suomen pakolaisapu, i.a.).

Suomessa maahanmuuttopolitiikan määrittelee hallitus ja siihen sisältyvät ministeriöt, esimerkiksi sisäministeriö. Suomen lainsäädäntö perustuu hallituksen tekemiin linjauksiin, kansainväliseen lainsäädäntöön ja sopimuksiin. Keskeiset sopimukset maahanmuuttopolitiikassa ovat Euroopan ihmisoikeussopimus, kituduksen vastainen sopimus, lapsen oikeuksien sopimus ja Geneven pakolaissopimus. (Sisäministeriö, i.a.)

EU-maana Suomi kuuluu Euroopan yhteiseen turvapaikkajärjestelmään Common European Asylum System (CEAS). CEAS perustuu useisiin direktiiveihin ja asetuksiin, joilla säännellään turvapaikanhakijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia, turvapaikkaprosessin periaatteita sekä jäsenmaiden vastuuta turvapaikanhakijoista. Sotaa pakenevia ukrainalaisia kohdellaan EU-maissa turvapaikanhakijoina ja heille tarjotaan samoja terveydenhoito- ja tulkkauspalveluja kuin turvapaikanhakijoillekin. Järjestelmä huomioi myös turvapaikanhakijan vastaanotto-olosuhteita ja oikeuden saada majoitusta, ruokaa, terveydenhuoltoa ja työllistymismahdollisuuksia. (Euroopan Parlamentti, i.a.)

3.1 Turvapaikanhakijan palvelut Suomessa

Turvapaikanhakijan vastaanottopalveluista vastaa se keskus, johon henkilö on rekisteröitynyt asukkaaksi. Sosiaali- ja terveystalveluita järjestetään vastaanottokeskuksissa. Vastaanottokeskukset hankkivat kyseiset palvelut julkiselta tai yksityiseltä sektorilta. Vastaanottopalveluiden tarkoituksena on varmistaa turvapaikanhakijoiden toimeentulo ja hyvinvointi. Laissa määritellyt turvapaikanhakijoiden

palvelut ovat majoitus, välttämättömät sosiaali- ja terveyspalvelut, vastaanotto- ja käyttöraha, tulkkaus sekä työ- ja opintotoiminta. (Sosiaali- ja terveysministeriö, i.a.)

Aikuisilla turvapaikanhakijoilla on rajoitettu pääsy terveys- ja sosiaalipalveluihin. Heillä on oikeus kiireelliseen hoitoon ja neuvontapalveluun, jossa selvitetään tarvetta jatkuvaan välttämättömään hoitoon tai palveluun. Tilapäistä suojelua saaneet aikuiset ja kaikki alaikäiset lapset ovat oikeutettuja samoihin terveys- ja sosiaalipalveluihin kuin kuntaan rekisteröidyt henkilöt. Tämän lisäksi kaikilla vastaanottokeskukseen rekisteröidyillä henkilöillä on oikeus saada vastaanottokeskuksen terveydenhoitajalta välttämätön arviointi sosiaalipalveluiden tarpeesta sekä saada alkuvaiheen terveystarkastus ja tartuntatautien seulonta. (Sosiaali- ja terveysministeriö, i.a.)

Vastaanottokeskuksissa työskentelevät terveyden- ja sairaanhoitajat suorittavat maahantulovaiheen alkuterveystarkastuksia ja siihen liittyviä tutkimuksia sekä tarjoavat sairastuvastanottoa. Tiedetyt terveyspalvelut, kuten yleislääkäripalvelut ja tartuntatautien seulontatutkimukset, hankitaan muilta palveluntuottajilta. (Tiittala ym., 2020, s. 7–8.)

3.2 Turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastus

Uusille turvapaikanhakijoille tarjotaan tietoa terveys- ja sairaanhoitopalveluista vastaanottokeskuksissa. Heille tarjotaan myös mahdollisuus osallistua vapaaehtoiseen alkutarkastukseen vastaanottokeskuksen terveydenhoitajan vastaanotolla. Alkuvaiheen tarkastus tarjotaan yleensä noin kahden viikon kuluessa turvapaikkahakemuksen jättämisen jälkeen. Kyseisen alkuterveystarkastuksen tavoitteena on turvapaikanhakijan terveydentilan yleiskuvan kartoittaminen, joka pitää sisällään perussairauksien selvittämisen, terveydenhuoltopalveluiden tarpeen arvioimisen ja erityistarpeiden tunnistamisen. Tarvittaessa turvapaikanhakijoita ohjataan tarvittaviin lainmukaisiin hoitopalveluihin. Haavoittuvassa asemassa oleville, alaikäisille ja vammaisille järjestetään hoitajan ensitarkastuksen

lisäksi myös terveystarkastus lääkärin vastaanotolla. Vastuu alaikäisten hyvinvoinnista siirtyy kunnan neuvoloille ja kouluterveydenhuollolle. (Tiittala ym., 2020, s. 8–9.)

Valtakunnallisessa kehittämishankkeessa (TERTTU-hanke 2017–2019) kehitetty alkuterveystarkastusmalli on luotu yhteistyössä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen, Maahanmuuttoviraston vastaanottoyksikön, vastaanottokeskusten terveydenhuollon ammattilaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa. Malli keskittyy turvapaikanhakijoiden terveydentilan, sairaushistorian ja terveyspalveluiden tarpeen selvittämiseen. Alkuterveystarkastusmalleja on kehitetty kolmelle eri ikäryhmälle: alle kouluikäisille lapsille, kouluikäisille lapsille ja nuorille sekä aikuisille. Jokaisessa ikäryhmässä huomioidaan kyseisen ryhmän tarpeet ja oikeudet terveyspalveluihin. (Tiittala ym., 2020, s. 3.)

Turvapaikanhakijoilla on lakisääteinen oikeus tulkkiin, jotta he voivat kommunikoida eri viranomaisten kanssa. Alkuterveystarkastus on tärkeä osa turvapaikanhakijoiden hyvinvointia ja edellyttää kaikkien osapuolten keskinäistä yhteisymmärrystä. Vastaanottokeskus takaa tulkin läsnäolon, jos terveydenhuollon edustajalla ja turvapaikanhakijalla ei ole yhteistä kieltä. (Tiittala ym., 2020, s. 11.)

4 TULKIN ROOLI JA VENÄJÄNKIELISTEN TULKKIEN TARPEELLISUUS SUOMALAISESSA YHTEISKUNNASSA

Kansainvälinen muuttoliike on tuonut Suomeen entistä enemmän sosiaalista, kielellistä, kulttuurista ja etnistä moninaisuutta. Suomeen vastasaapuneet maahanmuuttajat kokevat vaikeuksia kommunikoinnissa ja heidän pääsytensä yhteiskunnallisiin palveluihin hankaloituu kielimuurin takia. Viranomaisten on varmistettava, että kaikilla maassa asuvilla on tasavertainen mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan etnisestä ja kielellisestä taustasta riippumatta. (Kerremans ym., 2018.)

Jokaisella on oikeus tulla kuulluksi ja ymmärretyksi. Erilaiset lait pitävät huolen tämän oikeuden toteutumisesta. Valtio on velvollinen myöntämään ja järjestämään käännös- ja tulkkauspalveluita niitä tarvitseville maahanmuuttajille sekä vammaisille. (Raikas, 2020, s. 42.) Tulkkauksen järjestämisestä on mainittu eri suomalaisissa laeissa, esimerkiksi ulkomaalaislaissa (L 301/2004 10. §), kieli-laissa (L 423/2003 10. §, 18. §), esitutkintalaissa (L 805/2011 7. luku 12. §), laissa potilaan asemasta ja oikeuksista (L 785/1992 3. §, 5. §) ja hallintolaissa (L 434/2003 26. §) (Troger, 2007, s. 7).

Asioimistulkausta järjestetään tilanteissa, jolloin maahanmuuttajataustaisen henkilön ja viranomaisen kommunikoinnissa puuttuu yhteinen kieli. Ilman tulkin apua he eivät voi päästä yhteisymmärrykseen ja saada asioita etenemään. (Karinen ym., 2020, s. 9.) Asioimistulkkia tarvitaan yleensä kouluissa, terveydenhuollossa, sosiaalivirastoissa ja poliisilaitoksilla (Leinonen, 2008, s. 294–295).

4.1 Venäjänkielisten asioimistulkkiensa tarpeellisuus Suomessa

Asioimistulkkiensa tarve Suomessa riippuu monista tekijöistä, kuten maahanmuuttajien määrästä, heidän kielitaidostaan ja viranomaisten palveluiden saatavuudesta useilla kielillä (Koskinen ym., 2018, s. 9). Usein maailmantilanteella on suora vaikutus tulkkauksen tarpeellisuuteen. Kaikki sodat, kriisit, poliittiset linjaukset, kansainvälisesti tapahtuva kauppa ja tavallisten ihmisten halu löytää parempaa elämää voivat kasvattaa tarvetta asioimistulkkaukselle. (Rainò & Vik, 2020, s. 60.)

Suomalaisessa yhteiskunnassa asuu eri puolilta maailmaa tulleita ihmisiä, jotka eivät välttämättä osaa hoitaa omia asioitaan suomeksi, ruotsiksi tai saameksi (Raikas, 2020, s. 44). Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuoden 2022 loppupuolella Suomessa asui vakituisesti noin 5,6 miljoonaa ihmistä. Kansalliskieliä puhuvien määrä väheni, kun taas vieraskielisten määrä kasvoi. Vuoden 2022 lopussa ulkomaalaistaustaisia asui Suomessa lähes 496 000 ihmistä ja tähän lukemaan

ei ollut laskettu mukaan tilapäistä suojelua saaneita ukrainalaisia. (Tilastokeskus, 2023.)

Vuoden 2022 jälkeen miljoonat ukrainalaiset ovat joutuneet pakenemaan omasta maastaan Venäjän hyökkäyksen tuloksena. Ukrainasta lähteneet ihmiset ovat saaneet suojelua monista Euroopan maista, ja vuoden 2024 alkuun mennessä Suomessa asui noin 65 500 ukrainalaista. Suurin osa hakijoista saapui Itä-Ukrainan sotaa eniten kärsineiltä alueilta. (Koptsyukh & Svynarenko, 2024, s. 7.) Pitkittänyt sotilaallinen kriisi aiheutti myös pakoaalton Venäjältä. Maahanmuuttoviraston tilastojen mukaan monet venäläiset ovat hakeneet turvapaikkaa Suomesta. Erityisen paljon kansainvälistä suojelua hakevia oli vuonna 2023. (Maahanmuuttovirasto, 2024.)

Ukrainan historiassa virallisen kielen asema on ollut suoraan riippuvainen poliittisesta tilanteesta ja jatkuvasta alueiden jakamisesta vuosisatojen ajan. Ukrainalaiset ovat aina aktiivisesti kehittäneet ja käyttäneet kansalliskieltään väestön keskuudessa. Kuitenkin 1700-luvun lopusta lähtien Neuvostoliiton hajoamiseen asti venäjä on ollut virallinen kieli lähes kaikilla Ukrainan alueilla. (Remy, s. 76–78, s. 174–176, s. 216–225.) Tämä on vaikuttanut siihen, että nykyään Ukrainan vanhempi sukupolvi puhuu ja ymmärtää venäjää ukrainan kielen rinnalla. Oulun yliopisto ja Kiovan kansallinen kielitieteellinen yliopisto toteuttivat vuosina 2022–2023 kyselyn, jonka tuloksena Suomessa asuvat ukrainalaiset ilmoittivat, että ukrainan kielen lisäksi he osaavat myös venäjää. (Frick & Kapranov, 2023.) Vuodesta 2022 Suomessa on ollut pulaa ukrainankielisistä tulkeista ja kääntäjistä, ja venäjänkielisten tulkkien toimeksiantojen määrä on lisääntynyt huomattavasti monien ukrainalaisten kaksikielisyydestä johtuen (Karhu, 2022). Suurin vieras-kielinen ryhmä Suomessa on venäjää puhuvat, sillä maassa asuu noin 93 500 venäjän kieltä äidinkielenään puhuvaa ihmistä. Tämä määrä näyttää, että venäjänkielisille tulkeille on kysyntää Suomessa. (Tilastokeskus, 2023.)

4.2 Asioimistulkin ammatillisuus ja vaatimukset alalla työskenteleviltä

Vuonna 2013 Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto SKTL, Suomen Viittomakielen Tulkit ry, Käännösalan asiantuntijat, Suomen Puhevammaisten Tulkit ry, Keski-Suomen tulkikeskus, Suomen kirjoitustulkit ry, Helsingin seudun asioimistulkikeskus, Kuurojen liitto ja Kuuloliitto ry loivat asioimistulkeille tarkoitetun ammattisäännösten, joka ohjaa tulkkien ammattimaista ja eettistä toimintaa. Ammattisäännösten mukaan asioimistulkki ei toimi asiakkaidensa neuvonantajana ja hän on vastuussa pelkästään tulkkaustehtävistään kattavalla tavalla. Puolueettomuus on tärkeä ammattitulkeille, ja tulkit eivät voi osoittaa omia tunteitaan tai mielipiteitään toimeksiantojen aikana. Tulkki on vaitiolovelvollinen eikä käytä tulkkausten aikana saatuja tietoja omaksi hyväkseen. Ohjeissa on myös selitetty, milloin tulkki on jäävi ja ei voi ottaa tulkkauksia vastaan. Vuonna 2021 ammattisäännöstöä päivitettiin SKTL:n, Kieliasiantuntijoiden ry, Suomen kirjoitustulkkien ry ja Suomen Puhevammaisten Tulkkien ry voimin. (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, 2021.)

Asioimistulkkinä työskentelevältä edellytetään tiettyä ammattitaitoa ja osaamista. Ammattitaitoinen tulkki toimii ammattisäännösten mukaan ja hallitsee eri tulkkausmuotoja. Jokaisen asioimistulkkaustilanteeseen tulkki osaa valita sopivan tulkkausmenetelmän ja osaa vaihtaa sitä toiseen tarvittaessa. (Opetushallitus, 2018.) Ammattitulkin odotetaan tulkkaavan ensimmäisessä persoonassa, koska se tukee ammattisäännöstössä mainittua puolueettomuutta. Asiantuntijuus näkyy myös uskalluksena esittää kysymyksiä ja pyytää tarkennuksia toimeksiantojen aikana, jos jotain on epäselvää. (Kaarinen ym., 2020, s. 31.) Tulkki puhuu selkeällä äänellä. Lisäksi on tärkeää, että tulkki kuuntelee, analysoi päässään kuultua viestiä ja toistaa sen toisella kielellä. Tulkin on varauduttava ennakoimattomiin tilanteisiin. Ongelmallisen tilanteen sattuessa tulkin täytyy pysyä rauhallisena, toimia ammattimaisesti ja sopeutua muutoksiin. (Troger, 2007, s. 6, s. 18.)

Tulkin ammatissa toimivilla täytyy olla erinomaiset kielitaidot. Kieliä, joita tulkki käyttää omissa tulkkauksissaan kutsutaan tulkin työkieliksi. (Leinonen, 2008, s. 299.) Työkieliin liittyy käsitteet A-työkieli ja B-työkieli. A-kieli on tulkin äidin- tai

sivistyskieli ja toimeksiantojen aikana A-työkieli voi toimia sekä lähde- että kohdekielenä. (Opetushallitus, 2018.) Tieteen Termipankin mukaan lähdekieli on kieli, josta tulkataan tai käännetään ja kohdekieli on kieli, jolle tulkki tulkkaa (Tieteen Termipankki, 2022, 2014).

Toimeksiantojen jälkeen ammattitaitoinen tulkki analysoi omia suorituksiaan ja tehtyjen johtopäätösten pohjalta tekee tarvittaessa muutoksia valmistautumisprosessiinsa sekä kehittää omaa toimintaansa tulevia tulkkauksia varten (Shaban, 2021, s. 100). Ammattitaitoisen tulkin kannalta oppiminen ei koskaan lopu, vaan tulkki on velvollinen vahvistamaan osaamistaan (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, 2021). Monet tulkit osallistuvat erilaisiin täydennyskoulutuksiin, jotka auttavat esimerkiksi tulkkaustaitojen ylläpitämisessä ja syventämisessä. Koulutukset antavat mahdollisuuden kehittää ammatti- ja työkielten osaamista ja vahvistavat tulkkaustekniikoiden hallintaa. (Rainò & Vik, 2020, s. 53.)

4.3 Valmistautumisprosessi ja tulkin sanastotyö

Ammattitulkin työnkuvaan kuuluu valmistautuminen toimeksiantoihin. Mitä perusteellisemmin tulkki pystyy tutustumaan käsiteltävään aiheeseen, sitä laadukkaampi hänen suorituksensa on tulkkaustilanteessa. Silloin puhujan viesti välittyy toiselle kielelle virheettömästi ja osapuolten keskinäinen vuorovaikutus on sujuvaa. Joskus valmistautumiseen voi jäädä vain vähän aikaa, koska tulkit voivat saada ehdotuksia uusista toimeksiannoista lyhyellä varoitusajalla. Siinä tapauksessa tulkin aiemmalla koulutuksella, työkokemuksella ja yleissivistyksellä on suuri vaikutus tulkkauksen laatuun. (Leinonen, 2013, s. 46, s. 54, s. 56.)

Etukäteen saatavilla olevalla materiaalilla on suuri vaikutus valmistautumiseen. Kun tulkillä on laajempi käsitys tulevasta tulkkaustilanteesta, hän pystyy tasokkaaseen tulkkauksuoritukseen, ennakoimaan mahdollisia haasteita ja reagoimaan niihin. (Leinonen, 2013, s. 55–56.) Tietosuojan takia ennakkomateriaalien välittäminen tulkkille ei ole aina mahdollista. Kuitenkin, jos tulkkauksen tilaaja

ilmoittaa toimeksiannon aihepiirin, tulkki voi valmistautua etsimällä tietoa siitä aiheesta. (Shaban, 2021, s. 109.)

Tulkin valmistautuminen toimeksiantoon koostuu eri vaiheista, joiden aikana tulkki tekee myös sanastotyötä (Paunonen, 2010, s. 22). Ortego Antónin (2016, s. 109) mukaan Kutz (2000, s. 8–13) jakaa valmistautumisprosessin neljään eri vaiheeseen: temaattiseen, kielelliseen, translatoriseen sekä tulkkausvalmistautumiseen. Temaattisen valmistautumisen aikana tulkki hakee eri lähteistä tietoa aihealueesta ja perehtyy siihen syvällisemmin. Myös termien poimiminen alkaa tästä vaiheesta. Kielellisessä valmistautumisessa tulkki käy kerätyn materiaalin läpi, tutustuu aiheeseen liittyvään terminologiaan lähdekielellä ja tekee omia sanastoja. Kolmannessa vaiheessa, eli translatorisessa valmistautumisessa tulkin tavoitteena on löytää kohdekielisiä vastineita kerätyille termeille. Viimeisessä vaiheessa tulkki viimeistelee kokoamansa sanastoa poistamalla sieltä ylimääräisiä toistoja ja korostamalla olennaista. (Ortego Antón, 2016, s. 109.)

Tulkin sanastotyö on yleensä rajoitettu toimeksiannon aiheeseen, eli se on tehtäväkohtainen (Kudashev, 2020, s. 201). Sanastotyössä tulkki voi tarvita sekä sähköisiä että kirjallisia lähteitä. Translatorisessa vaiheessa tulkki voi kohdata erilaisia haasteita. Kun esimerkiksi kohdekielisen vastineen löytäminen on mahdotonta, tulkki voi ehdottaa omaa vastinettaan. (Huhtaniemi, 2021, s. 7.) Ennalta saapunut valmistautumismateriaali voi auttaa tässä tilanteessa. Tulkki tarkastelee missä kontekstissa termejä käytetään ja kiinnittää huomiota erilaisiin vivahteisiin niiden käytössä. Näin tulkki pystyy tekemään päätelmiä termien merkityksestä sekä löytämään kohdekielisiä vastineita. (Xu, 2015, s. 23.) Jos ennakkomateriaalia ei ole saatavilla, tulkki joutuu tekemään enemmän työtä vastineen etsimisessä (Vehmas-Lehto, 2010, s. 366). Tulkin on käytettävä useita sanakirjoja ja lähteitä, jolloin termivastineeksi on helpompi valita sopivin. Tällä tavalla tulkki myös pystyy toteamaan vastineen käyttökelpoisuuden, jos sama termivastine löytyy useasta lähteestä. (Niemi, 2022, s. 49–50.)

Tulkin laatimasta sanastosta pitää löytyä erilaista tietoa, mukaan lukien sanaston aihe, aiheen osa-alueet, termit lähdekielellä ja niiden vastineet kohdekielellä, määritelmät sekä mahdolliset esimerkit. Lisäksi on hyvä, jos asioimistulkin

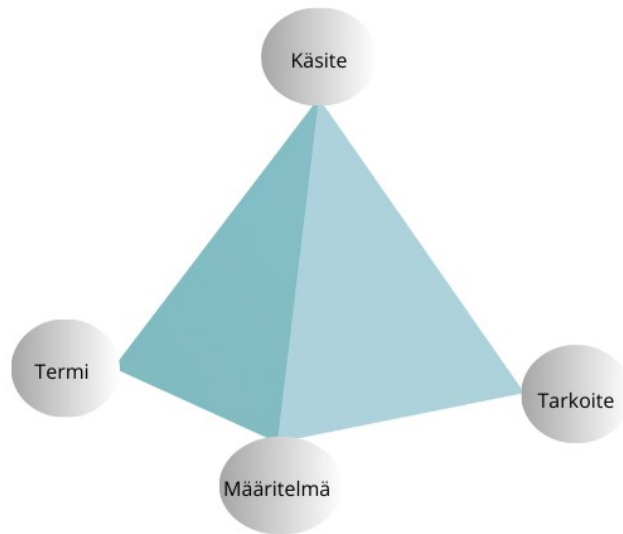
sanastossa mainitaan yläkäsitteet, synonyymit tai lyhenteet. Kannattaa myös muistaa, että tulkin sanastotyö voi jatkua toimeksiannon jälkeen. Sanasto on tulkin työväline, johon tehdään korjauksia ja täydennyksiä. (Ortego Antón, 2016, s. 109.)

5 SANASTOTYÖN KESKEISET KÄSITTEET

Sanastotyö liittyy tiiviisti monitieteiseen terminologia-alaan, joka tekee mahdolliseksi tiedon välittämisen ja jäsentämisen (Suonuuti 2012, s. 11).

Sanastotyö on monimutkainen ja monivaiheinen prosessi, joka edellyttää systemaattista lähestymistapaa ja keskeisten käsitteiden syvällistä ymmärtämistä. Näillä keskeisillä käsitteillä on perustavanlaatuinen merkitys sanaston rakentamisessa, sillä ne määrittävät sanaston rakenteen ja sisällön lisäksi myös yleisen lähestymistavan kielellisen aineiston käsittelyyn ja esittämiseen. (Sanastokeskus, i.a.)

Keskeisten käsitteiden analyysissä tarkastellaan, miten niitä sovelletaan käytännössä sanaston rakentamisessa, mitä menetelmiä ja lähestymistapoja käytetään niiden määrittelyyn ja luokitteluun ja mitä vaikeuksia niiden kanssa työskentelyssä voi esiintyä. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, miten nämä käsitteet vaikuttavat käännoksen laatuun ja siihen, miten kohdeyleisö suhtautuu käännettyihin vastineisiin. (Sanastokeskus, i.a.)

Kuvio 1: Tetraedrimalli (Suonuuti 2012, s. 12).

5.1 Tarkoite

Tarkoitteet ovat havaittavia todellisuudessa ja voivat olla konkreettisia, esimerkiksi lääkäri ja paperi tai abstrakteja, esimerkiksi hoito ja terveys. Kun ajatellaan tarkoitetta, on luonnollista, että sille luodaan sitä kuvaavia ominaisuuksia, joita kutsutaan käsitepiirteiksi. (Suonuuti, 2012, s. 11.) Esimerkiksi lääkärin käsitepiirteitä ovat ihminen, korkeakoulutettu ammattilainen, sairaalan tai terveyskeskuk- sen henkilökunta valkoisessa takissa ja mahdollinen erikoisala.

5.2 Käsité

Käsitepiirteistä muodostuu tarkoitetta vastaava käsité, joka on ihmisten abstrak- tinen mielikuva. Yleiskäsité tarkoittaa jotain yhteistä useille toisia muistuttaville yksittäisille esineille tai ilmiöille. Käsitellään esimerkiksi muutamia toisiaan muis- tuttavia tarkoitteita kuten silmälääkäri, hammaslääkäri, kirurgi, vastuulääkäri ja

yleislääkäri. Yleiskäsitteeksi lääkäri-tarkoitteita voi yhdistää yhteisten piirteiden mukaan. On olemassa myös yksilökäsite, kun se liittyy vain tiettyyn tarkoitteeseen. Koska käsitteet eivät ole konkreettisia, tarvitsemme määritelmiä ja termejä. (Suonuuti, 2012, s. 11–12.)

5.3 Määritelmä

Laadukasta sanastoa saadaan, kun käsitteille annetaan hyvin kirjoitettuja määritelmiä, eli käsitteen tarkkoja sanallisia kuvauksia. Määritelmiä voi olla kahta tyyppiä: sisältömääritelmiä ja joukkomääritelmiä. Sisältömääritelmien avulla kuvataan olennaisia piirteitä, jotka erottavat kyseisen käsitteen muista käsitteistä. (Suonuuti, 2012, s. 19–20.) Esimerkiksi lääkäri sisältömääritelmän mukaan on alan ammattilainen, joka on suorittanut lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja jolla on oikeus harjoittaa lääkärin ammattia laillisesti (Studentum.fi, i.a.). Joukkomääritelmien avulla luodaan luettelo mahdollisista käsitteen alaan kuuluvista tarkoitteista tai hierarkkisista alakäsitteistä (Suonuuti, 2012, s. 19–20). Esimerkkinä tällaisesta luettelosta toimii sana "lääkäri": silmälääkäri, hammaslääkäri, kirurgi, ihotautilääkäri ja yleislääkäri.

5.4 Termi

Käsitteisiin viittavia nimityksiä sanotaan termeiksi (Suonuuti, 2012, s.11). Termit jakaantuvat eri termityyppeihin. Termit voivat koostua yhdestä tai kahdesta sanasta. Lisäksi terminä voi olla yhdyssana (kuten "lähihoitaja") tai useamman sanan kokonaisuus eli sanaliitto (esimerkiksi "Severin tauti"). Termit voivat olla myös lyhenteitä (kuten "EKG"). Termit voivat edustaa eri sanaluokkia, kuten substantiiveja, verbejä, adverbeja tai adjektiiveja. (Suonuuti, 2012, s. 32.)

5.5 Vastine

Vastine tarkoittaa ilmaisua toisessa kielessä, joka vastaa alkuperäisen kielen sanaa tai fraasia (Jänis, 2010, s. 71). Käännöstyössä vastineet voidaan jakaa luontaisiin ja keinotekoisiiin. Luontaiset vastineet ovat kohdekieleen jo vakiintuneita termejä, jotka joko täysin tai osittain täsmäävät lähtökielessä käytetyn käsitteen kanssa. Osittaisia ja keinotekoisia vastineita luodaan vastaamaan lähtökulttuurin käsitteitä. Tällaisia vastineita käytetään, kun kohdekielessä ei ole valmiina suoraa vastinetta lähtökielen termille. Vastineen puute on peräisin siitä, että eri kieliyhteisöt jäsentävät maailmaa eri tavoin ja maiden kehitystaso voi olla erilainen. Esimerkiksi käsitteet, jotka ovat tärkeitä yhdessä kulttuurissa, eivät välttämättä ole merkittäviä toisessa. (Vehmas-Lehto, 2010, s. 365.)

5.6 Käännösstrategiat

Käännöksen tuottamisessa kääntäjä voi törmätä erilaisiin ongelmiin, jotka yleensä liittyvät kulttuurisidonnaisten elementtien kääntämiseen (Laaksonen, 2018, s. 23). Käännösstrategioiden avulla kääntäjä pyrkii valitsemaan sopivimman tavan käsitellä ongelmakohtia ja saamaan lopulta toimivan käännöksen (Leppihalme, 2007, s. 365).

Käännösstrategioihin voidaan luetella useita eri kääntäjän toimintatapoja, joista keskeisiä ovat kotouttava ja vieraannuttava käännösstrategia sekä pragmaattiset adaptaatiot. Kotouttava käännösstrategia keskittyy tekemään käännöksestä mahdollisimman sujuvan ja helposti ymmärrettävän kohdekulttuurin lukijalle, esimerkiksi muuttamalla henkilön- tai paikannimiä vastaamaan kohdekulttuuria. Vieraannuttavassa strategiassa puolestaan säilytetään lähdekulttuurin erityispiirteet, vaikka ne saattavat tuntua kohdelukijalle vierailta. Pragmaattisten adaptaatioiden avulla kääntäjä voi tehdä käännökseen käytännön muutoksia, kuten esimerkiksi lisäyksiä, korvauksia tai poistoja, jotka tehdään käännöksen sopeuttamiseksi kohdekulttuuriin. (Hytönen, 2006, s. 74–79.)

Sanastotyössä kotouttava strategia tarkoittaa, että termi sopeutetaan kohdekieleen ja sen termijärjestelmään. Kotouttavia strategioita termien muodostamisessa ovat kuvailevat ja funktionaaliset vastineet. Kuvaileva vastine toimii välivaiheena ennen kuin termistä tulee vakiintunut. Funktionaalista vastinetta luodaan hyödyntämällä oman kielen sanastoa muun muassa yhdistämällä tai lyhentämällä sanoja. Vieraannuttavaa strategiaa käyttämällä termille tuodaan vieraskulttuurin elementtejä ja kohdekielellä termi voi kuulostaa omituiselta. Termien vieraannuttavat muodostuskeinot ovat esimerkiksi käännöslainat, sitaattilainat ja erikoislainat. (Pasanen, 2011.)

Sanastomme käännoistyössä ei ole ollut tarpeen käyttää edellä mainittuja strategioita. Tämä johtuu siitä, että sanastoon valitut termit kuuluvat kansainväliseen lääketieteelliseen tautiluokitukseen ja niiden vastineet on jo ennalta määritelty. Vastineiden valinnassa olemme käyttäneet toiminnallisen vastaavuuden strategiaa eli muodollista (formaalista) ekvivalenssia. Tämä on lähestymistapa, jossa säilytetään alkuperäistekstin rakenne, kieliopilliset muodot ja leksikaalinen merkitys mahdollisimman tarkasti. Muodollisessa ekvivalenssissa korostetaan kielellisen muodon ja syntaksin läheisyyttä lähdetekstiin. (Hytönen, 2006, s. 67.)

6 SANASTOTYÖN PROSESSI

Ennen sanaston varsinaista laatimista tutustuimme Suonuutin (2012) Sanastotyön oppaaseen sekä Sanastokeskuksen (TSK) verkkosivustoon. Sanastotyöprosessimme eteni Suonuutin (2012, 34–36) esittelemien vaiheiden mukaisesti, soveltaen niitä tarpeisiimme. Laadimme aikataulun ja jaoimme tehtävät ryhmän jäsenten kesken. Jouduimme välillä mukauttamaan suunnitelmiamme eri syistä, mutta pysyimme pääosin sovitussa aikataulussa.

Yllättävän haastava osa tehtävästä oli sanaston rakenteen suunnittelu. Perehdyimme moniin suunnittelumalleihin sekä keskustelimme vaihtoehtoista opinnäytetyömme ohjaajan ja toimeksiantajan kanssa. Tavoitteenamme oli luoda

sanasto, joka olisi muistamista tukeva ja helppokäyttöinen tulkeille. Kehitimme mallin, jossa on helppo visuaalinen rakenne ja selkeä sisältö.

Ehdotimme toimeksiantajalle sanastomallia ja muokkasimme sitä toimeksiantajan toiveiden mukaan. Sanastomme koostuu kahdesta osasta. Ensimmäisessä osassa käsitellään sairauksia ja niihin liittyviä tärkeimpiä termejä. Toinen osa muodostuu rokotteiden nimistä ja niitä koskevista tiedoista sekä vastineista. Jokaisella termillä on suomenkielinen, venäjänkielinen ja latinankielinen nimi, määritelmä suomeksi sekä mahdolliset huomautukset. Sanasto sisältää 71 termiä.

6.1 Sanaston kerääminen

Termien keräämistä varten tutkimme useita luotettavia lähteitä, kuten Venäjän liittovaltion tilastoviraston ja Ukrainan terveysministeriön kansanterveyskeskuksen verkkosivuja (Rosstat, i.a.; Ukrainan kansanterveyskeskus, i.a.). Näiltä sivustoilta otimme tilastoaineistoa analysoidaksemme kansan yleisimpiä sairauksia. Keskeisten sairauksien tunnistamisessa hyödynsimme tieteellisten teosten aineistoja. Yksi niistä on tieteellisen lehden artikkeli, joka käsittelee vuoden 2022 sotatoimien vuoksi pakkosiirrettyjen ukrainalaisten sairastavuuden tasoa (Pandey ym., 2023). Toinen merkittävä lähde oli THL:n raportti, jossa tutkittiin turvapaikanhakijoiden terveyttä ja hyvinvointia (Skogberg ym., 2019, s. 64–143).

Tutkimus, joka käsittelee Venäjältä ja entisen Neuvostoliiton alueelta tulleiden turvapaikanhakijoiden terveydentilaa osoittaa, että 56 prosentilla haastatteluun osallistuneista on jokin pitkäaikainen sairaus tai terveysongelma. Myös 57 prosenttia vastaajista pitää terveydentilaansa huonona. (Skogberg ym., 2019, s. 63–65.) Sotilaallinen ja poliittinen tilanne on vaikuttanut voimakkaaseen turvapaikanhakijoiden tuloon Venäjältä ja Ukrainasta vuosina 2022–2024 (Maahanmuuttovirasto, 2024).

THL:n alkuterveystarkastuksen lomakkeet on käännetty usealle kielelle, muun muassa venäjäksi (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023). Lomakkeiden

terminologia ei ole kuitenkaan erityisen laajaa, ja niiden sanasto on melko yksinkertaista. Asiakkaiden vastaukset voivat kuitenkin olla tulkille haasteellisia vastineiden löytämisen kannalta. Vuonna 2018 haastateltujen asiakkaiden vastausten perusteella voidaan olettaa, että alkuterveystarkastuksissa joka toisella turvapainehakijalla on jonkinlaisia pitkäaikaisia sairauksia tai terveysongelmia (Skogberg ym., 2019, s. 62–64). Tämä edellyttää, että tulkki on valmistautunut kohtaamaan vaikeita termejä vastaanottokeskuksen terveydenhoitajan alkuhaastattelussa.

Sanastomme on tarkoitettu tulkkien valmistautumisen tueksi. Päädyimme lisäämään sanastoomme riittävän haasteellisia termejä, jotta tulkit voivat valmistautua asiakkaiden yllättäviin vastauksiin. Yleisiä sairauksia koskevien tilastojen sekä ryhmämme jäsenen kokemuksen perusteella analysoimme, mitä termejä todennäköisimmin esiintyy tulkkauksessa.

6.2 Määritelmien laatiminen

Sanastomme on suunniteltu Suomessa työskenteleville tulkeille, joten annoimme termeille suomenkieliset määritelmät. Määritelmien avulla tulkki voi paremmin ymmärtää termiä ja valmistautua tulkkaukseen. Tutustuminen määritelmään voi myös auttaa tulkkiä tilanteissa, joissa termin vastine toisella kielellä on jostain syystä unohtunut. Tämä on yksi tulkin käyttämistä strategioista, sillä määritelmien tuntemus ja vaihtoehtoisten ilmaisujen käyttö auttavat varmistamaan tulkkauksen sujuvuuden ja tarkkuuden.

Olemme lainanneet suurimman osan määritelmistä suoraan Duodecimin painetusta sanakirjasta, sillä aiheemme vaatii termien määrittelyssä äärimmäistä tarkkuutta. Joitakin määritelmiä ei ollut saatavilla tässä sanakirjassa, joten otimme tietoja muista lähteistä. Käytimme Terveyskirjaston, Tieteen termipankin, Yliopiston verkkoapteekin sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen verkkosivuja.

6.3 Vastinetyön haasteet ja niiden ratkaisut

Sanastoa kootessamme hyödynsimme Suonuutin teoreettista aineistoa sanaston laatimista varten. Sanastomme aihe liittyy lääketieteeseen, joten vastinetyö edellyttää tarkkuutta. Määritimme jokaisen termin vastaavuuden huolellisesti ja käytimme latinalaisia ja englanninkielisiä termejä sekä kansainvälistä tautiluokitusta luotettavuuden varmistamiseksi. Venäjän kielessä sairauksien nimiä käytetään usein latinalaisilla nimillä, mikä helpottaa niiden muistamista. Samoin suomalaiset lääkärit ymmärtävät latinalaisia termejä, koska lääketieteellinen terminologia perustuu latinaan. Tämän vuoksi latinalaisia nimiä voidaan hyödyntää tulkin strategiassa, mikäli suomenkielistä vastinetta ei ole saatavilla, sillä molemmat osapuolet ymmärtävät latinankielisen termin. Esimerkiksi latinankielinen termi sairaudelle *valtimotauti* on *atherosclerosis*. Venäjänkielinen lainasana kuulostaa melkein samalta kuin latinankielinen sana – *атеросклероз* [*ateroskleroz*]. Sovelsimme samaa strategiaa, kun etsimme suomenkielisiä vastineita termeille, jotka oli kerätty venäjänkielisistä tilastoista.

Tilanteissa, joissa latinankielistä vastinetta ei ollut saatavilla, käytimme avuksi englanninkielistä sanakirjaa vastaavuuden varmistamiseksi. Yhdistimme termin *lisäkilpirauhashormoni* venäjänkieliseen vastineeseen *паратиреоидный гормон* englannin vastineen *parathyroid hormone* kautta.

Joidenkin sanastossamme olevien termien osalta mainitsimme virallisesti käytetyn vastineen lisäksi niiden puhekielisen variantin. Puhekielen muoto on usein tutumpi ja selkeämpi, jolloin ihmiset ymmärtävät nopeammin, mistä puhutaan. Esimerkiksi *эпидемический паротит* (*sikotauti*) yleisesti käytetään sanaa “*свинка*” ja termiä *стенокардия* (*rasitusrintakipu*) kutsutaan puhekielellä “*грудная жаба*”.

Muutaman kerran kohtasimme vaikeuksia termien ja niiden vastineiden yhdistämisessä. Esimerkiksi termille *ишемическая болезнь сердца* (*sepelvaltimotauti*) oli aluksi annettu suomenkielinen vastine “*iskeeminen sydänsairaus*”. Termille oli vaikeaa löytää tarkkaa vastinetta latinan kielen kautta. Suomen- ja

venäjänkielisten määritelmien vertailu ei tuottanut tuloksia, joten käännyimme terveydenhuollon ammattilaisen puoleen. Diakonia-ammattikorkeakoulun terveystieteen alan lehtori Suvi Vierelän (henkilökohtainen tiedonanto, 3.9.2024) mukaan virallinen termi on ”*sepelvaltimotauti*”, joka on myös diagnoosi ja löytyy ICD-luokituksesta. *Iskeeminen sydänsairaus* on yleisnimitys tai kattotermi.

7 POHDINTA

Työmme tavoitteena oli luoda alkuterveystarkastukseen liittyvä terminologinen sanasto, mutta sen laatimisen aikana kohtasimme useita haasteita. Yksi merkittävimmistä ongelmista oli luotettavien venäjänkielisten verkkolähteiden vähäisyys sekä paikallisten kirjastojen rajallinen venäjänkielinen kirjallisuus. Tästä huolimatta onnistuimme hyödyntämään löytämämme lähteet, ja ne osoittautuivat riittäviksi tilastojen analysointiin sekä sanaston kokoamiseen. Etiikkaan liittyi myös tekijänoikeuksien noudattamisen kysymys. Käytimme esimerkiksi painetun sanakirjan lääketieteellisiä määritelmiä sellaisenaan varmistaaksemme niiden selkeyden ja tarkkuuden. Lähteeseen oikeanlainen viittaaminen antoi meille mahdollisuuden käyttää näitä määritelmiä. Sähköistä versiota emme kuitenkaan voineet hyödyntää samalla tavalla, koska sen käyttö olisi rikkonut sanakirjan käyttöehtoja. Edellä mainittujen eettisten haasteiden huomioon ottaminen auttoi opinäytetyön ja sen lopputuloksen luotettavuuden ja eettisyyden varmistamisessa.

Prosessin aikana sovelsimme oppimaamme tietoa käytännössä. Työtä kirjoittaessamme syvensimme omaa tietämystämme aiheesta ja saimme arvokasta kokemusta sanastotyöstä. Sanaston laatimisvaiheessa tutustuimme uusiin termeihin ja saimme syvällisemmän käsityksen jo tuntemiemme termien merkityksestä. Työn aikana perehdyimme erilaisiin sanakirja- ja sanastorakenteiden malleihin. Saimme selkeän käsityksen siitä, miten sanastotyyppit eroavat käyttötarkoituksen mukaan. Jatkossa voimme hyödyntää hankittua kokemusta muiden sanastojen laatimisprosessissa.

Saimme toimeksiannon Semantixilta, ja työprosessin aikana otimme huomioon heidän antamansa kommentit ja suositukset. Tämän myötä opimme toimimaan tilaajan kanssa ottaen huomioon heidän tavoitteensa ja tarpeensa. Semantixilla ei vielä ollut sanastoa tästä aiheesta, joten työstämme on hyötyä yritykselle. Sanastoamme voidaan käyttää valmistautumisessa toimeksiantoihin ja kurssimateriaalina yrityksen sisällä. Tuotteemme on hyväksytty, ja sitä käytetään jatkossa. Mielestämme tulkit voivat käyttää sanastoamme pohjana itsenäiselle tietämyksensä ja terminologisen sanastonsa laajentamiselle. Sanastomme voi toimia tulkeille pohjana heidän oman osaamisensa ja ammatillisen sanavarastonsa kehittämisessä.

Opinnäytetyön kirjoittaminen ryhmässä vahvisti meidän yhteistyö-, järjestämis- ja suunnittelutaitojamme. Kehitimme monenlaista osaamista kuten työnjakoa, aikatauluttamista ja tavoitteiden saavuttamista. Työskentelymme perustui luottamukseen, keskinäiseen ymmärrykseen ja rakentavaan palautteeseen. Annoimme toisillemme tukea ja yritimme pitää yllä positiivista asennetta vaikeina hetkinä.

LÄHTEET

- Euroopan Parlamentti. (i.a.). *Turvapaikkaoikeuden takaaminen*. Saatavilla 23.01.2024 <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/fi/democracy-and-human-rights/fundamental-rights-in-the-eu/guaranteeing-the-right-to-asylum>
- Frick, M., & Kapranov, Y. (3.2023). *Ukrainalaiset ja ukrainan kieli Suomessa sotavuosina 2022–2023*. <https://kielikello.fi/ukrainalaiset-ja-ukrainan-kieli-suomessa-sotavuosina-2022-2023/>
- Huhtaniemi, A. (2021). *Sanasto tulkkaustoimeksiantoon valmistautumisen väli-
neenä: Kehyksenä follo eli asiantuntija-avusteinen huoltoriitojen
tuomioistuinsovittelu*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto] <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202104273787>
- Hytönen, N. (2006). Käännösteorioiden kirjo kääntäjän työvälineeksi. Teok-
sessa N. Hytönen, & T. Rissanen (toim.), *Käden käänteessä: Viit-
toma-kielen kääntäminen ja tulkkauksen teoriaa sekä käytäntöä*. (s.
66–83). Finn-Lectura. Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Jänis, M. (2010). *Venäjistä suomeksi ja suomesta venäjäksi*. Aleksanteri Series
4/2010. Helsingin yliopisto.
- Karhu, O. (22.3.2022). *Pula ukrainan kielen tulkeista ja kääntäjistä saattaa pian
räjähtää käsiin Suomessa, jos pakolaisten määrä jatkaa kasvuaan*.
<https://yle.fi/a/3-12369978>
- Karinen, R., Luukkonen, T., Jauhola, L., & Määttä, S. (2020). *Selvitys asioimis-
tulkkauksen nykytilasta*. Työ- ja elinkeinoministeriö. [https://julkai-
sut.valtioneuvosto.fi/bitstream/han-
dle/10024/162434/TEM_2020_45.pdf?sequence=4&isAllowed=y](https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162434/TEM_2020_45.pdf?sequence=4&isAllowed=y)
- Kerremans, K., De Ryck, L.-P., De Tobel, V., Janssens, R., Rillof, P., & Schep-
pers, M. (2018). *Bridging the Communication Gap in Multilingual
Service Encounters: A Brussels Case Study*. *The European Leg-
acy*, 23(7–8), 757–772.
<https://doi.org/10.1080/10848770.2018.1492811>
- Koptsyukh, A., & Svyarenko, A. (21.03.2024). *Ukrainians in Finland who fled
the war: their registration in municipalities of residence and their*

- future plans: Survey results*. Publications of the Ministry of the Interior. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-957-8>
- Koskinen, K., Vuori, J., & Leminen, A.-K. (toim.). (2018). Johdanto. Teoksessa K. Koskinen, J. Vuori, & A.-K. Leminen (toim.), *Asioimistulkkauksen Monikielisen yhteiskunnan arkea*. (s. 7–29). Vastapaino.
- Kudashev, I. (2020). Sähköiset työkalut auttavat parantamaan terminologisen tiedon saavutettavuutta. Teoksessa M. Hirvonen, & T. Kinnunen (toim.), *Saavutettava viestintä: Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä*. (s. 199–211). Gaudeamus.
- L 301/2004. Ulkomaalaislaki 30.4.2004/301. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040301#L1P10>
- L 423/2003. Kielilaki 6.6.2003/423. <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030423#P10>
- L 434/2003. Hallintolaki 6.6.2003/434. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030434#O2L5P26>
- L 746/2011. Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmis-kaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta 17.6.2011/746. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110746#L3P27>
- L 785/1992. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista 17.8.1992/785. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920785#L2P5>
- L 805/2011. Esitutkintalaki 22.7.2011/805. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110805>
- Laaksonen, J. (2018). *Kulttuurisidonnaisuus laskentatoimen kääntämisessä: Keskeiset käsitteet ja IFRS-käännösten strategiat*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/104243/1536732673.pdf?sequence=1>
- Leinonen, M. (2013). *Tulkin ammattitaito: tiedot, taidot ja valmiudet ammatinharjoittamisessa*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-23432>
- Leinonen, S. (2008). Asioimistulkkauksen – paljon muutakin kuin asioimisen tulkkausta. Teoksessa R. Oittinen, & P. Mäkinen (toim.), *Alussa oli käännös* (s. 294–303). Tampereen Yliopistopaino Oy
- Leppihalme, R. (2007). Kääntäjän strategiat. Teoksessa H. K. Riikonen, U. Kovalainen, P. Kujamäki, O. Paloposki, S. Höyhty, & A.-M. Latikka

- (toim.), *Suomennoskirjallisuuden historia: 2. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.*
- Maahanmuuttovirasto. (15.08.2024). *Tilastot*. <https://tilastot.migri.fi/index.html#decisions/23330?start=624&end=635>
- Niemi, I.-K. (2022). *Kääntäjän ja tulkin tiedonhankinta. Taloustermit sanakirjoissa, termipankeissa ja Wikipediassa*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202204263699>
- Opetushallitus. (2018). *Asioimistulkkauksen ammattitutkinto* <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/amatillinen/3689870/tiedot>
- Ortego Antón, M.T. (2016). Community Interpreting-oriented Terminology Management Tools. *International Journal of Language, Translation and Intercultural Communication*, 5, 107–115. <https://doi.org/10.12681/ijltic.10659>
- Pandey, A., Wells, R.C., Stadnytskyi, V., Moghadas, S.M., Marathe, M.V., Sah, P., Crystal, W., Meyers, L.A., Singer, B.H., Nesterova, O., & Galvani, A.P. (13.2.2023). Disease burden among Ukrainians forcibly displaced by the 2022 Russian invasion. *The Proceedings of the National Academy of Sciences*. <https://www.pnas.org/doi/10.1073/pnas.2215424120>
- Pasanen, P. (2011). Kotouttaminen ja vieraannuttaminen sanastontekijän vastinetyössä. *Terminfo*, (2) 2011. <http://www.terminfo.fi/sisalto/kotouttaminen-ja-vieraannuttaminen-sanastontekijan-vastinetyossa-170.html>
- Paunonen, R. (2010). *Valmistautuminen ja informaation välittäminen konsekutiivitulkkauksessa poistojen, lisäysten ja korvausten näkökulmasta*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-20864>
- Raikas, T. (2020). Puheenvuoro: Kääntäminen ja tulkkaus monikielisessä yhteiskunnassa yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Teoksessa M. Hirvonen, & T. Kinnunen (toim.), *Saavutettava viestintä. Yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta edistämässä*. (s. 42–59). Gaudeamus.
- Rainò, P., & Vik, G.-V. (2020). *Tulkkausalan tulevaisuudennäkymät. Asioimistulkkauksen, viittomakielen- ja kirjoitustulkkauksen sekä puhevammaisten tulkkauksen koulutustarpeista ja alan tulevaisuudennäky-*

- mistä*. (Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 113). Humanistinen ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2020102185861>
- Remy, J. (2022). *Ukrainan historia*. Gaudeamus.
- Rosstat. (i.a.). *Zdravoohranenie*. Saatavilla 21.10.2024 <https://rosstat.gov.ru/folder/13721>
- Sanastokeskus. (i.a.). *Mitä terminologinen sanastotyö on ja mihin sitä tarvitaan?* Saatavilla 26.08.2024 https://sanastokeskus.fi/tsk/fi/mit%C3%A4_terminologinen_sanastoty%C3%B6_on_ja_mihin_sit%C3%A4_tarvitaan-8.html
- Semantix. (i.a.-a). *Semantix lukuina*. Saatavilla 14.8.2024 <https://www.semantix.com/fi/miksi-semantix/semantix-lukuina>
- Semantix. (i.a.-b). *Freelance-asioimistulkiksi Semantixille*. Saatavilla 23.1.2024 <https://www.semantix.com/fi/toihin-meille/tyoskentele-tulkkina>
- Semantix. (i.a.-c). *Johtamisjärjestelmä ja sertifiointit*. Saatavilla 14.8.2024 <https://www.semantix.com/fi/miksi-semantix/sertifioitua-ammattitaitoa>
- Semantix. (i.a.-d). *Laadunhallinta ja pätevyudet*. Saatavilla 14.8.2024 <https://www.semantix.com/fi/miksi-semantix/laadunvalvonta>
- Shaban, B. (2021). *Tulkkaus mielenterveyspalveluissa*. [Opinnäytetyö, Diakoniana-ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021120323625>
- Sisäministeriö. (i.a.). *Maahanmuuttopolitiikka perustuu yhteisiin linjauksiin ja sopimuksiin*. Saatavilla 23.01.2024 <https://intermin.fi/maahanmuutto/maahanmuuttopolitiikka>
- Skogberg, N., Mustonen, K.-L., Koponen, P., Tiittala, P., Lilja, E., Haji Omar, A. A., Snellman, O., & Castaneda, A. E. (toim.). (2019). *Turvapaikanhakijoiden terveys ja hyvinvointi: Tutkimus Suomeen vuonna 2018 tulleista turvapaikanhakijoista* [Tutkimusraportti]. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/138298/URN_ISBN_978-952-343-351-9.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (i.a.). *Kansainvälistä suojelua hakevien ja saavien sosiaaliturva ja palvelut Suomessa*. Saatavilla 23.01.2024 <https://stm.fi/turvapaikanhakijoiden-palvelut>

- Studentum.fi. (i.a.). *Onko suurin unelmasi olla lääkäri?* Saatavilla 23.01.2024 <https://www.studentum.fi/koulutushaku/laakaran-koulutus>
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. (1.1.2021). *Asioimistulkin ammattisaannosto 2021*. https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/tyokalu-pakki-ammattilaiselle-ja-/asioimistulkinammattisaannosto21/
- Suomen pakolaisapu. (i.a.). *Sanasto*. Saatavilla 23.01.2024 <https://pakolais-apu.fi/sanasto/>
- Suonuuti, H. (2012). *Sanastotyön opas* (2. uud. p.). Sanastokeskus TSK.
- Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. (8.12.2023). *Alkuterveystarkastuksen lomakkeet*. <https://thl.fi/aiheet/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/maahanmuutto-ja-hyvinvointi/turvapaikanhakijat/turvapaikanhakijan-alkuterveystarkastus/alkuterveystarkastuksen-lomakkeet>
- Tieteen Termipankki. (18.11.2022). *Käännöstiede: lähtökieli*. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Käännöstiede:lähökieli>
- Tieteen Termipankki. (5.12.2014). *Nimitys: kohdekieli*. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Nimitys:kohdekieli>
- Tiittala, P., Garoff, F., Omar, A.A.H., Hieta, P., Viuhkonen, M., Skogberg, N., Klemettilä, K.-L., Koponen, P., Turunen, T., Kontunen, K., Snellman, O., & Castaneda, A.E. (2020). *Turvapaikanhakijoiden alkuterveystarkastus: Käsikirja*. THL, Ohjaus 1/2020. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/139283/OHJ2020_001%202022.pdf?sequence=4&isAllowed=y
- Tilastokeskus. (31.3.2023). *Vieraskielisten määrä kasvoi lähes 38 000 henkilöä*. <https://stat.fi/julkaisu/cl8lprraorr20dut5a0tyw5>
- Troger, B. (2007). *Asioimistulkkauksen ihanteet ja todellisuus. Asioimistulkkinäkökulma*. [Pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/urn:nbn:fi:uta-1-17205>
- Ukrainan kansanterveyskeskus. (i.a.). *Ukrainska Baza Mediko-Statistichnoi Informatsii*. Saatavilla 30.8.2024 <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=242>
- Vehmas-Lehto, I. (2010). Termit kääntäjän näkökulmasta. Teoksessa N. Nissilä, & N. Siponkoski (toim.), *Kieli ja tunteet. Language and Emotions*.

Käännösteoria, ammattikielet ja monikielisyys. (s. 361–372). Vaasan yliopisto. https://www.vakki.net/publications/2010/VAKKI2010_Vehmas-Lehto.pdf

Xu, R. (2015). *Terminology Preparation for Simultaneous Interpreters*. [doctoral thesis, University of Leeds]. <http://etheses.whiterose.ac.uk/10164/>

LIITE 1. TERMINOLOGINEN SANASTO SUOMI–VENÄJÄ

Sairaudet (*Заболевания*)

Sydän- ja verisuonitaudit (*Сердечно-сосудистые заболевания*)

fi valtimotauti

fi valtimonkovettumatauti

fi ateroskleroosi

ru атеросклероз

la *atherosclerosis*

määritelmä: sairaus, joka aiheuttaa verta kuljettavien valtimoiden ahtautumista

fi katkokävely

ru перемежающаяся хромота

ru клаудикация

la *claudicatio intermittens*

määritelmä: kävellessä ilmaantuva yleensä toisen pohkeen alueen kipu, voimattomuus ja puutuminen, joka pakottaa lopettamaan kävelemisen ja helpottuu hetki pysähtymisen jälkeen

huomautus: Valtimotaudin melko yleinen oire.

fi sepelvaltimotauti

ru ишемическая болезнь сердца

la *morbis cordis coronarius*

määritelmä: sepelvaltimoiden ahtautumisen aiheuttama, tavallisesti rasisrinta-kipuna ilmenevä pitkäaikainen iskeeminen sydänsairaus

fi sepelvaltimon ohitusleikkaus*ru* коронарное шунтирование

määritelmä: ahtautuneen suonenkohdan ohittaminen muualta otetulla siirteellä (laskimo- tai valtimosiirteellä tai verisuoniproteesilla) tai normaalipaikassaan sijaitsevalla verisuonella

fi sepelvaltimon pallolaajennus**fi perkutaaninen transluminaalinen koronaariangioplastia****fi lyh. PTCA***ru* баллонная ангиопластика коронарной артерии*la angioplastia coronaria transluminalis*

määritelmä: ihon läpi verisuoniteitse viedyn pallokatettrin avulla tehtävä sepelvaltimon laajennus

huomautus: Termi angioplastia tarkoittaa 1. ahtautuneen verisuonen laajentamisen pallolaajennuksen avulla, usein yhdistettynä stentin asettamiseen; 2. verisuonen avoin muovausleikkaus käyttäen laajennuspaikkaa.

fi rasisurintakipu*ru* стенокардия*la angina pectoris*

määritelmä: sepelvaltimotaudin aiheuttamasta sydänlihaksen hapenpuutteesta johtuva, lihaskuormituksen aikana etenkin vasemmalla tuntuva ja usein kaulaan ja vasempaan käsivarteen säteilevä puristava rintakipu

huomautus: Neuvostoliiton jälkeisistä maista kotoisin olevat ihmiset joskus käyttävät rasisurintakivun yhteydessä puhekielistä ilmaisua “грудная жаба”.

fi takykardia***fi tiheälyöntisyys****ru* тахикардия*la tachycardia*

määritelmä: tila, jossa sydämen leposyke on terveellä aikuisella 120 lyöntiä minuutissa tai enemmän

fi rytmihäiriö*ru* аритмия*la arrhythmia (cordis)*

määritelmä: sydämen epäsäännöllinen rytmi

fi sydämentykytys*ru* пальпитация*la palpitatio*

määritelmä: sydämen tiheän voimakkaan ja/tai epäsäännöllisen sykinnän aiheuttama tuntemus

fi sydämen läppäviat*ru* пороки сердечных клапанов*la vitium cordis*

määritelmä: on yleensä hankittu sairaus, jossa sydämen läppä on kalkkeutunut ja täten ahtautunut, läppä on tulehtunut tai se vuotaa

fi synnynnäinen sydänvika*ru* врождённый порок сердца*la vitium cordis congenitum*

määritelmä: lapsen syntyessä olemassa oleva sydänvika

fi sydämen vajaatoiminta

ru сердечная недостаточность

la insufficientia cordis

määritelmä: tila, jossa sydän ei pysty pumppaamaan siihen tulevaa verta riittävän nopeasti eteenpäin tai jossa sydämeen ei palaa riittävästi verta, mistä aiheutuvia oireita ovat mm. hengenahdistus ja turvotukset

fi sydämentahdistin

ru электрокардиостимулятор

ru сокр. ЭКС

ru искусственный водитель ритма

ru кардиостимулятор

määritelmä: sydämelle sähköimpulsseja antava laite

fi eteisvärinä

ru фибрилляция предсердий

ru мерцательная аритмия

la fibrillatio atriorum

la fibrillatio atrialis

määritelmä: sydämen rytmihäiriö, jolle on ominaista useiden ylimääräisten tahdistusalueiden (350–600 impulssia minuutissa) aiheuttama eteisten värisevä liike, johon liittyy kammioiden harvempi, epäsäännöllinen rytmi

fi aneurysma

ru аневризма

la aneurysma

määritelmä: seinämän heikkenemisen ja verenpaineen yhteisvaikutuksesta johdettu valtimon (tai sydänkammion) seinämän paikallinen pullistuma

Hengityselinten sairaudet (Болезни органов дыхания)

***fi* keuhkohtaumatauti**

***fi* lyh. KAT**

ru хроническая обструктивная болезнь лёгких

ru сокр. ХОБЛ

la bronchoobstructio chronica

määritelmä: pitkäaikainen, kroonisesta ärsytyksestä tai tulehduksesta johtuva keuhkoputkia pysyvästi ahtauttava keuhkosairaus, joka voi ilmetä mm. pitkäaikaisena keuhkoputkitulehduksena ja keuhkolaajentumana

***fi* keuhkolaajentuma**

***fi* keuhkoemfyseema**

ru эмфизема лёгких

la emphysema pulmonum

määritelmä: keuhkohtaumataudin muoto, jolle ovat ominaisia mm. keuhkorakuloiden väliseinien tuhoutuminen, ilmarakkuloiden muodostuminen keuhkokuokseen ja keuhkojen ilmapitoisuuden suureneminen

***fi* keuhkoputkitulehdus**

***fi* bronkiitti**

ru бронхит

la bronchitis

määritelmä: yleensä pieneliöiden aiheuttama keuhkoputkien tulehdus, jonka oireena on lähes aina yskä, usein myös kuume

fi keuhkokuume*ru* пневмония*ru* воспаление лёгких*la pneumonia*

määritelmä: keuhkokudoksen tulehdusaiheuttajina lapsilla enimmäkseen virukset, aikuisilla bakteerit

fi sivuontelotulehdus**fi sinuiitti***ru* синусит*la sinusitis*

määritelmä: poski-, otsa-, kitaonteloiden tai seualokerostojen tulehdistila

huomautus: Tulehduksen aiheuttaa yleisimmin virus, bakteeri tai allergia.

fi otsaontelotulehdus*ru* фронтит*ru* лобный синусит*la sinusitis frontalis*

määritelmä: tois- tai molemminpuolinen otsaluun sivuontelotulehdus

huomautus: Yleensä poskiontelotulehdukseen liittyvä.

fi poskiontelotulehdus*ru* гайморит*la sinusitis maxillaris*

määritelmä: toisen tai molempien poskionteloiden tavallisesti bakteeriperäinen tulehdus

huomautus: Tavallisin muoto sivuontelotulehduksista.

Endokrinologiset sairaudet (Эндокринные заболевания)***fi* hyperglykemia***ru* гипергликемия*la* *hyperglychaemia*

määritelmä: veren tavallista suurempi glukoosipitoisuus

fi* hypoglykemiaru* гипогликемия*la* *hypoglychaemia*

määritelmä: veren tavallista pienempi glukoosipitoisuus

fi* sokerihemoglobiini**fi* "pitkäsokeri" (ark.)***ru* гликированный гемоглобин*la* *glycohaemoglobinum*

määritelmä: verenpuna, johon on fruktoosiamiinisidoksella liittynyt glukoosia ja jonka määrittämisen avulla seurataan diabeteksen hoitotasapainoa

huomautus: Virallinen nimi on hemoglobiini HbA1c.

fi* verensokerimittariru* глюкометр

määritelmä: laite, joka mittaa veren glukoosin eli sokerin määrää

huomautus: Verensokerimittauksessa käytetään verensokerin testiliuskoja.

fi kilpirauhasen liikatoiminta**fi hypertyreoosi***ru* гипертиреоз*la* *hyperthyreosis*

määritelmä: kilpirauhasen normaalia vilkkaampi toiminta, jolle ovat ominaisia mm. aineenvaihdunnan kiihtyneisyys ja hermoston lisääntynyt ärtyvyys

fi kilpirauhasen vajaatoiminta**fi hypotyreoosi***ru* гипотиреоз*la* *hypothyreosis*

määritelmä: kilpirauhasen hormonierityksen vähyys; kilpirauhashormonien puutteesta seuraava aineenvaihdunnan häiriö, jonka oireita ovat esimerkiksi väsymys, viluisuus, turvotukset, sydämen harvalyöntisyys ja ummetus

fi Basedowin tauti**fi Gravesin tauti***ru* Базедова болезнь*la* *morbus Basedow*

määritelmä: autoimmuunisairaus, jolle ovat ominaisia tyreotropiinireseptoreita stimuloivien kilpirauhasvasta-aineiden aiheuttama kilpirauhasen toimintahäiriö (tavallisesti liikatoiminta), kilpirauhasen suurentuminen (struuma), aineen vaihdunnan vilkastuminen (mm. tiheä syke), pretibiaalinen myksedeema ja usein silmäoireet

fi kyhmystruuma*ru* зоб*la* *struma nodosa*

määritelmä: struuma, jolle on ominaista kyhmyjen esiintyminen

fi toksinen kyhmystruuma*ru* токсический зоб*la struma nodosa toxica*

määritelmä: kyhmystruuma johon liittyy kilpirauhasen liikatoiminta

fi diffuusi struuma*ru* диффузный токсический зоб*la struma diffusa*

määritelmä: tasarakenteinen kyhmytön struuma

fi tyreotropiini**fi tyrotropiini****fi lyh. TSH***ru* сокр. ТТГ*ru* тиреотропный гормон*la thyreotropinum*

määritelmä: kilpirauhasta stimuloiva hormoni, aivolisäkkeen etulohkon erittämä kilpirauhasen kasvua ja toimintaa stimuloiva glykopeptidihormoni

fi lisäkilpirauhashormoni**fi parathormoni****fi lyh. PTH****fi paratyriini***ru* паратиреоидный гормон*ru* паратгормон*ru* сокр. ПТГ*en parathyroid hormone*

määritelmä: lisäkilpirauhasen erittämä peptidihormoni, jonka vaikutuksesta veren kalsiumpitoisuus suurenee, fosfaattipitoisuus pienenee

Ruoansulatuselinten sairaudet (Заболевания пищеварительной системы)***fi* mahatulehdus*****fi* mahakatarri*****fi* gastriitti***ru* гастрит*la* gastritis

määritelmä: mahalaukun seinämän, erityisesti sen limakalvon tulehdus

huomautus: Käytetään virheellisesti myös ylävatsavaivojen nimityksenä.

fi* ruokatorven refluksitauti**fi* refluksitauti***ru* гастроэзофагеальный рефлюкс*la morbus refluxualis gastrooesophageus*

määritelmä: mahansisällön nousu ruokatorveen, mistä aiheutuvia oireita ovat mm. rintalastan takainen polte ja närästys

fi* ruokatorvitulehdus**fi* esofagiitti***ru* эзофагит*la* oesophagitis

määritelmä: ruokatorven tulehdus

fi pohjukaissuolihaava*ru* язва двенадцатиперстной кишки*la* *ulcus duodeni*

määritelmä: pohjukaissuolen limakalvon läpäisevä peptinen haava

huomautus: Useimmiten helikobakteerin aiheuttamasta mahatulehduksesta riippuvainen.

fi kirroosi**fi maksakirroosi****fi maksankovettumatauti***ru* цирроз печени*la* *cirrhosis*

määritelmä: monen maksasairauden loppuvaihe, jolle ovat ominaisia maksakudoksen tuhoutuminen, sidekudostuminen (fibroosi), paikoittainen kyhmyinen uusiutuminen ja porttilaskimoverenkierron häiriintyminen, löydöksinä mm. keltaisuus (ikterus) ja askites

fi haimatulehdus**fi pankreatiitti***ru* панкреатит*la* *pancreatitis*

määritelmä: haimaan entsyymien kudoksensisäisestä aktivoitumisesta aiheutuva tulehdus, johon liittyy osalla potilaista kudostuho

fi sappikivitauti*ru* желчнокаменная болезнь*ru* желчекаменная болезнь (общеупотр.)*la* *cholelithiasis*

määritelmä: sappikivien esiintyminen sappirakossa tai sappiteissä

fi sappirakkotulehdus**fi kolekystiitti***ru* холецистит*la* *cholecystitis*

määritelmä: sappirakon tulehdus, jonka aiheuttajana usein kolityyppiset- ja enterokokkibakteerit yhdessä

fi sappitietulehdus**fi kolangiitti***ru* холангит*la* *cholang(i)itis*

määritelmä: sappiteiden tulehdus, märkivä sappitietulehdus on bakteerien aiheuttama

huomautus: On eri muotoja, kuin autoimuunnikolangiitti, scleroiva kolangiitti ja märkäinen.

fi sappitietukos*ru* закупорка желчных путей

määritelmä: sappiteiden tukos, jossa sappirakkokivet tai muu mahdollinen tekijä tukkii sapen virtauksen maksasta pohjukaissuoleen

fi tähystys**fi endoskopia***ru* эндоскопия*la* *endoscopia*

määritelmä: elimistön sisäinen tutkimus (ja tarvittaessa näytteiden otto) endoskoopilla elimistön luonnollisen aukon kautta tai keinotekoiseksi tehdyn aukon kautta

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet (*заболевания опорно-двигательного аппарата*)

***fi* niveltulehdus**

***fi* artriitti**

ru артрит

la arthritis

määritelmä: yhden tai usean nivelen tulehduksellinen sairaus

***fi* nivelrikko**

***fi* (osteo)artroosi**

***fi* nivelrappeuma**

ru остеоартроз

la (osteo)arthrosis

määritelmä: ei-tulehduksellinen nivelsairaus, jolle ovat ominaisia nivelruston rappeutuminen ja vaurioituminen

***fi* nivelreuma**

ru ревматоидный артрит

la arthritis rheumatoides

määritelmä: krooninen, usein invalidisoiva nivelten autoimmuunisairaus, jossa tapahtuu kudostuhoa ennen muuta nivelkalvoissa

***fi* luudutus**

***fi* artrodeesi**

ru артродез

la arthrodesis

määritelmä: nivelen jäykistäminen leikkauksella

fi nivelentähystys**fi artroskopia***ru* артроскопия*la* arthroscopia

määritelmä: nivelontelon tarkastelu ja tarvittaessa hoito tähystimen (artoskoopin) avulla

fi osteokondroosi*ru* остеохондроз*la* osteochondrosis

määritelmä: luu-rustokasvuhäiriö, kasvuikäisen luuston usein itsestään paranevia kehityshäiriöitä, joille ovat ominaisia kasvutumakkeen luutuneen osan riittämättömästä verenkierrosta aiheutuva aseptinen kuolio, mahdollinen kasvutumakkeen hajaantuminen erillisiksi pesäkkeiksi ja kasvun häiriintyminen

huomautus: Yleisimmin entisten Neuvostoliiton maiden kansalaisilla diagnosoidaan selkärangan osteokondroosi, jossa nikamavälilevyt tuhoutuvat kaulan, lannerangan tai rintakehän alueella. Tämän yleisyyden vuoksi selkärangan osteokondroosiin viitataan yleisesti yhdellä sanalla, osteokondroosi. Tulkattaessa on tärkeää selvittää, mihin osaan se viittaa, ja jos kyseessä on selkäranka, tulkitaan selkärangan osteokondroosi, ja voidaan lisätä tarkan alueen (kaula-, rinta- tai lanneranka).

fi välilevytyrä**fi nikamavälilevyn esiinluiskahdus***ru* межпозвоночная грыжа*ru* пролапс межпозвоночного диска*la* prolapsus disci intervertebralis*la* hernia nuclei pulposi

määritelmä: nikamavälilevyn ytimen tunkeutuminen ulos repeytyneen syykehän sisältä, jolloin se voi painaa hermojuurta ja aiheuttaa jalkaan säteilevää kipua

fi nikamavälilevyn pullistuma**fi välilevyn protruusio**

ru протрузия межпозвоночного диска

la *protrusio disci intervertebralis*

määritelmä: pullistuma nikamavälilevyn ytimessä, jonka syykehä on pääosin ehjä

fi välilevyrappeuma

ru дегенерация межпозвонкового диска

la *degeneratio disci intervertebralis*

määritelmä: nikamavälilevyn rappeutumismuutoksia, jotka johtavat välilevyn kasaanpainumiseen, nikamavälin madaltumiseen ja spondyloosiin

Urologiset ja gynekologiset sairaudet (Гинекологические и урологические заболевания)**fi endometrioosi****fi kohdun limakalvosirottuma**

ru эндометриоз

la *endometriosis*

määritelmä: kohdun limakalvon tapaisen kudoksen esiintyminen normaalin sijain-
tipaikkansa ulkopuolella

huomautus: Endometrioosissa kohdun limakalvon tapainen kudos voi esiintyä
esim. vatsakalvossa, munasarjassa tai kohdun ja peräsuolen välissä (rektovagi-
naalinen endometrioosi).

fi munasarjojen monirakkulatauti (lyh. PCOS)

fi Stein–Leventhalin oireyhtymä

ru синдром поликистозных яичников

ru поликистоз яичников

la morbus polycysticus ovariorum

la syndroma Stein-Leventhal

määritelmä: mieshormonien liikaeritykseen liittyvä naisen oireyhtymä, jolle ovat ominaisia insuliiniresistenssi, molempien munasarjojen puhkeamattomat rakkulat, ovulaatioiden ja kuukautisten epäsäännöllisyys sekä usein hirsutismi ja hedelmättömyys

fi myooma

ru миома

la myoma, mon. myomata

määritelmä: lihaskasvain, erityisesti kohdun

fi паракое/ Папа-кое

fi papatutkimus

ru тест Папаниколау

ru мазок Папаниколау

ru цитологический мазок

ru Пап-тест

määritelmä: kohdunkaulan solumuutosten toteamiseksi tehtävä tutkimus, jossa tutkitaan emättimen pohjukasta, kohdunsuusta ja kohdunkaulan kanavasta otettu värjätty irtosolunäyte (papanäyte)

fi eturauhastulehdus**fi prostatiitti***ru* простатит*la prostatitis*

määritelmä: yleinen miesten sairaus, jolle voivat olla ominaisia mm. alavatsa- ja sukupuolielinkivut, tihentynyt virtsaamistarve ja kirvely virtsatessa

fi munuaisten vajaatoiminta*ru* почечная недостаточность*la insufficientia renum**la insufficientia renalis*

määritelmä: munuaisten heikentynyt toiminta, joka vähentää niiden kykyä poistaa verestä kuona-aineita ja säädellä elimistön happo-emästasapainoa

fi vatsaontelon tähystys**fi laparoscopia***ru* лапароскопия*la laparoscopia*

määritelmä: vatsaontelon tarkastelu laparoskoopin avulla vatsanpeitteiden läpi viedyn troakaariputken kautta

Rokotteet (Вакцины)

***fi* BCG-rokote**

***fi* tuberkuloosirokote**

***fi* Calmetterokote**

ru противотуберкулёзная вакцина

ru вакцина БЦЖ

määritelmä: tuberkuloosia vastaan käytettävä rokote, jossa on eläviä heikennettyjä nautatuberkuloosibakteereja

huomautus: Joskus puhekielessä käytetään lyhenne "tubi". Suomessa rokotetta annetaan vain yksi annos alle 7-vuotiaille, joilla on olemassa vaara saada tuberkuloosi THL:n täsmennettyjen rokotusaiheiden mukaan. Venäjällä ja Ukrainassa rokotetta annetaan vauvoille 3–7 päivän aikana syntymän jälkeen. Lisäksi 6–7-vuotiaille annetaan tehosterokotetta.

***fi* DTaP-rokote**

***fi* kurkkumätä-, jäykkäkouristus- ja hinkuyskärokote**

ru вакцина против дифтерии, столбняка и коклюша

ru АКДС-вакцина

määritelmä: yhdistetty rokote kurkkumätää, jäykkäkouristusta ja solutonta hinkuyskää vastaan

huomautus: Suomessa rokotteen annetaan 3 kk:n, 5 kk:n, 12 kk:n sekä 4 v:n iässä, sen jälkeen tehosterokotteena 14–15-vuotiaille sekä 25-vuotiaille kansallisen rokotusohjelman mukaisesti. Venäjällä rokotetta annetaan alle 7-vuotiaille lapsille: 3 kk:n, 4,5 kk:n ja 6 kk:n iässä. Ensimmäinen tehosterokote annetaan, kun lapsi on 18 kk:n ikäinen. 6–7-vuotiaille ja 14-vuotiaille tehostetaan pelkästään kurkkumätä- ja jäykkäkouristusrokotetta.

fi hepatiitti B -rokote

ru вакцина против вирусного гепатита В

määritelmä: hepatiitti B -viruksen pinta-antigeeniä sisältävä, joka suojaa hepatiitti B -viruksen (HBV) aiheuttamalta maksatulehdukselta

huomautus: Suomessa rokotetta annetaan riskiryhmiin kuuluville henkilöille, joilla elinolosuhteidensa vuoksi on lisääntynyt vaara saada hepatiitti B -tartunta. Venäjällä ja Ukrainassa rokotetta annetaan jokaiselle lapselle ensimmäisen elinpäivän aikana. Toisen annoksen Venäjällä saadaan 1 kk:n iässä, ja riskiryhmään kuuluvat lapset saavat kolmanteen annoksen 2 kk:n iässä. Kaikki muut lapset saavat kolmanteen annoksen 6 kk iässä. Ukrainassa lapset saavat rokotteen toisen annoksen 2 kk:n iässä sekä kolmanteen annoksen 6 kk:n iässä.

fi Hib-rokote

ru вакцина против гемофильной инфекции типа b

ru вакцина против Hib

määritelmä: Haemophilus influenzae (tyyppi b) -bakteerin kapselipolysakkaridia sisältävä rokote, joka suojaa vakavia Haemophilus influenzae tyyppi b (Hib) -bakteerin aiheuttamia tauteja vastaan

huomautus: Suomessa lapset saavat Hib-rokotetta 3 kk:n, 5 kk:n ja 12 kk:n ikäisinä. Venäjällä riskiryhmään kuuluvat lapset saavat Hib-rokotetta 3 kk:n, 4,5 kk:n ja 6 kk:n ikäisinä. Myös riskiryhmäläiset kuuluvat saavat tehosterokotetta 18 kk:n iässä. Ukrainassa Hib-rokotteet tehdään 2 kk:n, 4 kk:n ja 6 kk:n ikäisille lapsille.

fi HPV-rokote**fi papilloomavirusrokote**

ru вакцина против вируса папилломы человека

ru вакцина против ВПЧ

määritelmä: papilloomaviruksen pinta-antigeeniä sisältävä rokote, joka suojaa papilloomaviruksen aiheuttamilta syöviltilä ja vakavilta haitoilta, kuten syöpähoitoilta, isoilta leikkauksilta sekä niiden komplikaatioilta

huomautus: Suomessa rokote tuli kansalliseen rokotusohjelmaan vuonna 2013 tytöille ja vuonna 2020 pojille. Suositellaan rokotetta annettavaksi 10–12-vuotiaille. Venäjällä ja Ukrainassa ei sisälly rokotusohjelmaan ja on saatavilla maksua vastaan. Venäjällä suositellaan ensimmäistä annosta annettavaksi 9–12-vuoden iässä, Ukrainassa – 8–12-vuotiaille.

fi IPV-rokote**fi poliorokote**

ru вакцина против полиомиелита

määritelmä: inaktivoituja poliovirusia sisältävä ruiskutettava rokote, joka ehkäisee polioviruksen aiheuttamaa halvausoireista tautia

huomautus: Suomen kansallisessa rokotusohjelmassa käytetään vain inaktivoitua poliorokotetta eli IPV-rokotetta. Ensimmäisen annoksen lapset saavat 3 kk:n iässä, seuraavaa annosta 5 kk:n iässä, sitten 12 kk:n iässä ja viimeisen 4 v:n aikana. Venäjällä ja Ukrainassa käytetään IPV:n lisäksi myös OPV-rokotetta, eli heikennettyä suun kautta otettavaa poliorokotetta. Venäjällä 3 kk:n ja 4,5 kk:n ikäiset lapset saavat IPV-rokotetta ja 6 kk:n ikäiset – OPV-rokotetta. Tehosterokotteena toimii myös OPV-rokote, ja sitä annetaan lapsille 18 kk:n, 20 kk:n ja 6 v:n iässä. Ukrainassa IPV- ja OPV-rokotteita käytetään samalla tavalla, mutta rokotetta annetaan 2 kk:n, 4 kk:n, 6 kk:n, 18 kk:n, 6 v:n ja 14 v:n ikäisille lapsille.

fi* MPR-rokote**fi* tuhkarokko-, sikotauti- ja vihuriokkorokote**

ru вакцина против кори, эпидемического паротита* и краснухи

ru вакцина КПК

määritelmä: yhdistetty rokote tuhkarokkoa, vihuriokkoa ja sikotautia vastaan

huomautus: Suomessa ensimmäisen annoksen rokotetta voidaan antaa 12–18 kk:n iässä, THL:n suositus on kuitenkin 12 kk. Toinen annos annetaan, kun lapsi on 6-vuotias. Venäjällä ja Ukrainassa ensimmäisen annoksen annetaan 12 kk:n iässä, toisen – 6-vuotaille lapsille.

* Neuvostoliiton jälkeisistä maista kotoisin olevat ihmiset yleensä käyttävät sikotaudin yhteydessä puhekielistä ilmaisua “свинка”.

***fi* pneumokokkirokote**

ru вакцина против пневмококковой инфекции

määritelmä: 23 yleisimmän pneumokokkityypin puhdistettuja kapselipolysakkariideja sisältävä rokote

huomautus: Suomessa rokotetta annetaan lapsille 3 kk:n, 5 kk:n ja 12 kk:n iässä. Venäjällä rokotetta annetaan 2 kk:n ja 4,5 kk:n ikäisille lapsille. Tehosterokotetta annetaan 15 kk:n ikäisille.

fi rotavirusrokote

ru ротавирусная вакцина

ru вакцина против ротавирусной инфекции

määritelmä: eläviä heikennettyjä ihmisen rotaviruksia sisältävä rokote, joka ehkäisee rotaviruksen aiheuttamia vakavia oksennus- ja ripulitauteja

huomautus: Suomessa rokote sisältyy kansalliseen rokotusohjelmaan ja rokotetta annetaan 2 kk:n, 3 kk:n ja 5 kk:n ikäisille lapsille. Venäjällä ja Ukrainassa rotavirusrokote on saatavilla vain maksua vastaan.

fi vesirokkorokote

ru вакцина против ветряной оспы

ru вакцина против ветрянки (разг.)

määritelmä: eläviä heikennettyjä varicella-zosterviruksia sisältävä rokote, joka suojaaa vesirokolta ja sen jälkitaudeilta, kuten rakkuloiden infektoitumiselta ja laaja-alaiselta ihon bakteeritulehdukselta, aivotulehdukselta ja keuhkokuumeelta

huomautus: Vesirokkorokote sisältyy suomalaiseen rokotusohjelmaan kaikille 1,5–11-vuotiaille lapsille, jotka eivät sairastaneet vesirokkoa. Venäjällä ja Ukrainassa vesirokkorokote ei sisälly rokotusohjelmaan ja on saatavilla vain maksua vastaan.

SUOMENKIELISTEN MÄÄRITELMIEN LÄHTEET

- Kivelä, T., Saano, V., Kellosalo, J., Laukkanen, S., Pirttimaa, H., Jansson, M., Klemettinen, R., Kontula, K., Maamies, S., Saarela, L., Sariola, H., Sovijärvi, A., Teppo, L. & Pettersson, T. (toim.). (2016). *Lääketieteen termit: Duodecimin selittävä suursanakirja* (6.uud.p.). Helsinki: Duodecim
- Määttänen, P., Tarnanen, K., Hytönen, M., Nokso-Koivisto, J, Sipilä, R. (26.2.2019). *Sivuontelotulehdus (poski- tai otsaontelotulehdus)*. Terveyskirjasto. Käyvän hoidon potilasversiot. <https://www.terveyskirjasto.fi/khp00024/sivuontelotulehdus-poski-tai-otsaontelotulehdus>
- Mustajoki, P. (23.7.2022). *Katkokävely (alaraajojen valtimoahtauma)*. Terveyskirjasto. Lääkärikirja. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00004>
- Terveyskylä. (24.5.2022). *Sappitietukos*. <https://www.terveyskyla.fi/vatsatalo/ylavatsa/sappivaivat/sappitietukos>
- Terveysportti. (2021). *Välilevyn pullistuma*. Teoksessa *Lääketieteen termit*. kustannus Oy Duodecim. <https://www.terveysportti.fi/apps/sanakirjat/0/v%C3%A4lilevyn%20pullistuma>
- Tieteen termipankki. (30.5.2014). *Mikrobiologia: sappirakkotulehdus*. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Mikrobiologia:sappirakkotulehdus>
- Tieteen termipankki. (30.5.2022). *Mikrobiologia: sappitietulehdus*. <https://tieteentermipankki.fi/wiki/Mikrobiologia:sappitietulehdus>
- Tunturi, S. (14.5.2024). *Hemoglobiini-A1c, verestä (B-HbA1c)*. Terveyskirjasto. Laboratoriotutkimusten tulkinta. <https://www.terveyskirjasto.fi/snk03092>
- Yliopiston verkkoapteekki. (i.a.). *Verensokerimittari*. Saatavilla 19.9.2024 <https://www.yliopistonverkkoapteekki.fi/Hyvinvointi/Testit-ja-mittarit/Verensokerimittarit-liuskat-ja-lan-se-tit?srsId=AfmBOooitCCoKstPnpF6CrF0mLB77cs3nyC7ITFFC8O7CkwScdku9TEV>

SANASTON LÄHTEET

- Huovinen, P. (2008). *Lääkärilätinaa: mitä sairauskertomuksessani lukee?* Duodecim.
- Markovina, I. U. & Ulumbekov, E.G. (2013). *Anglo-russki meditsinski slovar'*. GEOTAR-Media.
- Ministerstvo zdravoohraneniya Rossijskoj Fediracii. (i.a.). *Nacional'nyj kalendar' profilakticheskikh privivok*. Saatavilla 19.9.2024
<https://minzdrav.gov.ru/opendata/7707778246-natskalendarprofilakprivivok2015/visual>
- Ministerstvo zdravoohraneniya Respubliki Belarus. (i.a.). *MKB 10 - Mejdunarodnaya klassifikatsiya bolezney 10-go peresmotra*. Saatavilla 30.8.2024 <https://minzdrav.gov.by/ru/dlya-spetsialistov/klassifikatory/>
- Ministerstvo ohoroni zdorov'ya Ukraïni. (6.9.2017). *Kalendar profilaktichnikh shcheplen*. <https://moz.gov.ua/uk/kalendar-profilaktichnih-sheplen>
- Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. (2011). *Tautiluokitus ICD-10* [Verkojulkaisu, pdf]. <https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80324/15c30d65-2b96-41d7-aca8-1a05aa8a0a19.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Terveysten ja hyvinvoinninlaitos. (5.6.2024). *Rokotusohjelma lapsille ja aikuisille*. <https://thl.fi/aiheet/infektiotaudit-ja-rokotukset/tietoa-rokotuksista/kansallinen-rokotusohjelma/rokotusohjelma-lapsille-ja-aikuisille>
- Ulumbekov, E. G. (2012). *Bol'shoj enciklopedicheskij slovar' medicinskih terminov*. GEOTAR-Media.
https://books.google.fi/books?id=dNaFUcl6rn0C&pg=PR7&source=gbs_selected_pages&cad=1#v=onepage&q&f=false
- Valdes, A. & Veski, J.V. (1982). *Ladina-eesti-vene meditsiinisõnaraamat: I A – N*. Tallin, Valgus.
- Valdes, A. & Veski, J.V. (1982). *Ladina-eesti-vene meditsiinisõnaraamat: II O – Z*. Tallin, Valgus.